

Przedmiotowy System Oceniania z jęzka polskiego w klasie VII

w Szkole Podstawowej im.

Stefana Źeromskiego w

Trzcieszku-Zdroju

I

Przedmiotowy System Oceniania (PSO) opracowano na podstawie następujących dokumentów:

- a) Wewnatrzszkolnego Systemu Oceniania w Szkole Podstawowej im. Stefana Źeromskiego w Trzcieszku-Zdroju,
- b) *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 356),*
- c) *Rozporządzenie MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych. (Dz. U. z 2015 r., poz. 843),*
- d) Program nauczania *Myśli i słowa* 7, wyd. WSiP (895/1/2017).

2. W każdym semestrze przewiduje się:

- a) co najmniej jedną pracę klasową (z literatury)*,
- b) co najmniej jeden sprawdzian gramatyczno-stylistyczny*,
- c) co najmniej jedno dyktando*,
- d) co najmniej dwie prace pisemne – wypracowania,
- e) co najmniej dwa teksty do opanowania pamięciowego;
- f) co najmniej jedną odpowiedź ustna*;
- g) co najmniej dwa testy poświęcone czytaniu ze zrozumieniem.

* - wskazanych prac może być więcej – wynika to z programu naprawczego efektów kształcenia szkoły.

3. **Sprawdziany wiedzy wymienione w punkcie 2. a)-h) zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, a fakt ten odnotowany zostaje w terminarzu w dzienniku LIBRUS.**
4. Uczeń ma prawo do poprawy prac w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (2 tygodnie od sprawdzenia pracy). Ocena z poprawy zostaje wpisana do dziennika jako „ocena poprawiona”, poprzednia nie zostaje usunięta.
5. Uczeń ma prawo być 2 razy w semestrze nieprzygotowany do lekcji, o czym powiadamia **przed lekcją**. W dzienniku zostaje odnotowany skrót „np.”. Nie dotyczy to zapowiedzianych prac. Za każde „ponadprogramowe” zgłoszenie nieprzygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
6. Po tygodniowej lub dłuższej nieobecności ucznia obowiązuje „okres ochronny”, w trakcie którego nie jest pytany i ma czas na uzupełnienie zaległych treści.
7. **W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu – dysleksja, dysgrafia i dysortografia stosuje się następujące kryteria:**

Uczniowie mogą mieć problemy z:

- zapamiętaniem pojęć z teorii poetyki oraz gramatyki opisowej języka polskiego,
- głośnym, płynnym czytaniem (sylabizowanie, mylenie wyrazów, opuszczanie ciągów wyrazowych, trudność w rozumieniu tekstu czytanego),
- odbiorem wypowiedzi i przetwarzaniem informacji w nich zawartych,
- myleniem liter, szczególnie z opozycjami dźwięcznymi i bezdźwięcznymi (np. p-b), końcówkami w C. lm. (ą zamiast om),
- płynną wypowiedzią – ucznia może charakteryzować ubogie słownictwo, pełne błędów gramatycznych (co zniechęca do mówienia),
- pisaniem ze słuchu oraz przepisywaniem z tablicy,
- wolniejszym tempem pracy niż pozostali uczniowie,
- estetyką prac ze względu na obniżoną czytelność pisma,

Formy pracy z uczniem z potrzebami dostosowania wymagań edukacyjnych:

- niezmuszanie ucznia do czytania długich partii tekstu na lekcjach języka polskiego – należy ćwiczyć czytanie na zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych oraz zadawać partie tekstu do ćwiczenia techniki czytania w domu – **technika czytania nie podlega ocenie**,
- wydłużenie czasu pracy uczniowi (zarówno na lekcji – w celu przeczytania zadań, jak i na pracy klasowej),
- umożliwianie poznawania lektur szkolnych w formie audiobooków,

- zamiast dyktanda – umożliwienie napisania kartkówki ze znajomości zasad ortograficznych (dysortografia) lub zapoznanie ucznia z trudniejszymi wyrazami (dysleksja) **lub – podnosi się ilość dopuszczalnych błędów ortograficznych** (przy dyktandach „do uzupełnienia”),
- w trakcie pisania prac pisemnych umożliwienie uczniowi korzystanie ze słownika ortograficznego,
- systematyczna praca nad wypowiedzią ustną na zajęciach wyrównawczych,
- w przypadku recytacji utworów lirycznych umożliwienie uczniowi nauczenia się jedynie części tekstu,
- nieocenianie ucznia za estetykę prac pisemnych (przy dysgrafii) – **ocenianie głównie strony merytorycznej prac pisemnych**,
- podczas pisania dłuższych wypowiedzi pisemnych umożliwienie uczniowi korzystania ze schematów pracy.

9. Uczniowie ze stwierdzonymi deficytami rozwojowymi są oceniani wg zaleceń zawartych w opinii PP-P.

11. Praca ucznia na lekcji może być premiowana oceną, minusem lub plusem (3 plusy =ocena bardzo dobra, 3 minusy=ocena niedostateczna).

12. Nauczyciel informuje uczniów o grożących im ocenach niedostatecznych do 15 grudnia, w przypadku klasyfikacji śródrocznej, i do 15 maja, w przypadku klasyfikacji rocznej.

II

1. Wymagania na poszczególne oceny

Ocena końcowa jest wypadkową ocen częściowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego.

OCENA NIEDOSTATECZNA:

- **Uczeń nie opanował minimum programowego.**
- Uczeń nie jest zainteresowany lekcją (nie robi nic, by poprawić oceny, ma lekceważący stosunek do przedmiotu).
- Nie zna treści lektur.
- Nie potrafi wskazać podstawowych części mowy.
- Nie podejmuje próby głośnego czytania (odmawia współpracy).
- Nie podejmuje próby recytacji wiersza.
- Nie odrabia zadań domowych.
- Prace klasowe, kartkówki, odpowiedzi ustne (i inne) pisane są na oceny niedostateczne (uczeń zazwyczaj oddaje puste kartki, nie podejmuje próby odpowiedzi na żadne pytanie).
- Uczeń nie przestrzega terminów (prac klasowych, ich popraw).

OCENA DOPUSZCZAJACA:

- **Uczeń posiada niewielki zakres wiadomości, opanował minimum programowe z niewielkimi brakami.**
- Wykonuje zadania łatwe, o niewielkim stopniu trudności.
- Nie czyta lektur – ich treść zna jedynie ze streszczeń.
- Podejmuje próbę recytacji wiersza.
- Prace pisemne wykonane są na niskim poziomie – posiadają liczne błędy (ortograficzne, interpunkcyjne, stylistyczne itp.).
- Niechętnie uczestniczy w procesie lekcyjnym, nie jest aktywny.
- Prace klasowe, sprawdziany i inne pisane są na oceny dopuszczające (uczeń podejmuje próby odpowiedzi na pytania).
- W swobodnej wypowiedzi uczeń posługuje się mową potoczną, nie potrafi dostosować sposobu wypowiedzi do swojego rozmówcy.

OCENA DOSTATECZNA:

- **Opanował podstawowe wiadomości określone w programie nauczania oraz podstawie programowej.**
- Wykonuje zadania o średnim stopniu trudności (najczęściej z pomocą nauczyciela).
- Lektury czyta niechętnie, nie rozumie ich treści.
- Recytuje wiersz z licznymi pomyłkami.
- Prace pisemne są estetyczne, zgodne z tematem, lecz posiadają błędy (ortograficzne, interpunkcyjne, stylistyczne).
- Prace klasowe, sprawdziany i inne uczeń pisze na oceny dostateczne – uczeń samodzielnie odpowiada na pytania łatwe, wykazując się wiedzą podstawową.

OCENA DOBRA:

- **Uczeń opanował materiał w stopniu znacznym.**
- Chętnie uczestniczy w toku zajęć, jest aktywny.
- Poznane pojęcia potrafi (samodzielnie) zastosować w praktyce.
- Recytuje wiersz bez „emocji”.
- Potrafi uzasadnić swoje zdanie zarówno w pracy pisemnej, jak i wypowiadając się.
- Prace pisemne są estetyczne, zgodne z tematem, posiadają nieliczną ilość błędów.
- Zna lektury szkolna (czyta je).

OCENA BARDZO DOBRA:

- **Uczeń opanował cały materiał na zajęciach – wyróżnia się wiedzą z zakresu literatury i gramatyki j. polskiego.**
- Poprawnie wykorzystuje poznane informacje.

- Samodzielnie poszukuje rozwiązań.
- Wykonuje zadania o dużym stopniu trudności.
- Jest aktywny.
- Zna treść lektur, potrafi wyciągnąć z nich wnioski.
- Wypracowania pisane są na bardzo dobrym poziomie, posiadają znikomą ilość błędów.
- Bardzo dobrze recytuje wiersze.

OCENA CELUJĄCA:

- **Osiąga sukcesy z zakresu języka polskiego (literatura, gramatyka).**
- Jest odczytany – zna treść nie tylko lektur szkolnych.
- Samodzielnie poszukuje rozwiązań.
- Wyraża swoje poglądy w twórczy sposób, nie powielając innych.
- Prace pisemne wykonywane są na wysokim poziomie (styl wypowiedzi jest wyróżniający się).
- Posługuje się poprawną polszczyzną i wyszukaniem słownictwem. Jego język jest kwiecisty, bogaty.
- Posiada wysokie poczucie obowiązku, przestrzega terminów.

OCENIANIU PODLEGAJA:

- prace klasowe,
- sprawdziany,
- kartkówki,
- wypracowania,
- prace domowe,
- odpowiedź ustna,
- recytacje,
- dyktanda,
- aktywność na lekcji,
- karty pracy,
- zeszyt przedmiotowy.

2. Zakres wiadomości i umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla klasy VII:

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- rozpoznaje **rodzaje literackie: epika, liryka i dramat**; określa **cechy charakterystyczne** dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju
- wskazuje **elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog**

- rozróżnia **gatunki epiki, liryki i dramatu : nowela** (powtórzenie i uzupełnienie wiadomości), **opowiadanie** (powtórzenie), **fraszka, pieśń, sonet, satyra, ballada, komedia** – i wymienia ich podstawowe **cechy** oraz wskazuje **cechy gatunkowe czytanych utworów literackich**
- zna pojęcie **komizmu**, **rozpoznaje jego rodzaje w tekstach** oraz określa ich **funkcje**
- rozpoznaje w tekście literackim: **neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię** i określa ich **funkcje**
- zna **pojęcie ironii**, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej **funkcje**
- **określa** w poznawanych tekstach **problematykę egzystencjalną** i poddaje ją refleksji
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich **odwołania do wartości uniwersalnych** związane z postawami etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne **konteksty, np. historycznoliteracki, kulturowy, biograficzny**
- **interpretuje** dzieła sztuki (**obraz, rzeźba, grafika, fotografia**)
- określa **wartości estetyczne** poznawanych tekstów kultury
- **znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej** (np. w filmach, komiksach, piosenkach) **nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych**
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich **elementy wiedzy o historii i kulturze**
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz **cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego**
- **dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką** i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa

Kształcenie językowe

Uczeń:

- rozumie pojęcia **głoska, litera, sylaba**
- rozumie mechanizm **upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem**
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w **pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych (II.4.3)**
- **pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni**
- funkcjonalnie wykorzystuje **środki retoryczne** oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę
- rozumie pojęcie **akcent**; zna i **stosuje reguły akcentowania wyrazów**

- odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje **bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się**
- rozumie konstrukcje **strony biernej i czynnej czasownika**
- **rozpoznaje imiesłow**y, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje **imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje**; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie
- zna **zasady pisowni partykuły nie** z różnymi częściami mowy
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: **zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie)**
- rozróżnia **wypowiedzenia wielokrotnie złożone**
- odróżnia **mowę zależną i niezależną**, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie
- poprawnie **przytacza cudze wypowiedzi**, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
- rozumie, na czym polega **grzeczność językowa** i stosuje ją w wypowiedziach
- rozpoznaje **wyraz podstawowy i wyraz pochodny**; rozumie pojęcie **podstawy słowotwórczej**; w wyrazie pochodnym wskazuje **temat słowotwórczy i formant**; określa **rodzaj formantu**, wskazuje **funkcje formantów** w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie **realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu**, rozpoznaje **rodzinę wyrazów**, łączy **wyrazy pokrewne**, wskazuje **rdzeń**
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, zna **typy skrótów i skrótowców** – określa ich funkcje w tekście
- zna zasady tworzenia **wyrazów złożonych**, odróżnia ich **typy**

Tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych

Uczeń:

- **gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy** potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje **plan kompozycyjny własnej wypowiedzi**
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz **zasady spójności językowej między akapitami**; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje **rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)**
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: **wywiad, prezentacja, wypowiedź argumentacyjna, rozprawka, różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji (powtórzenie i uzupełnienie), charakterystyka**
- wykorzystuje **znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów** przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
- odróżnia **przykład od argumentu**
- przeprowadza **wnioskowanie** jako element wyводу argumentacyjnego
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi

Samokształcenie

Uczeń:

- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania
- rozwija nawyki **systematycznego uczenia się**
- rozwija umiejętność **krytycznego myślenia i formułowania opinii**
- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, **korzysta z informacji**
- **uczestniczy w życiu kulturalnym** w swoim regionie
- zbiera **informacje o historii regionu**
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów
- **uczestniczy w projektach edukacyjnych** (np. tworzy różnorodne prezentacje)
- rozwija umiejętności **samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy**
- **przygotowuje prezentację na zadany temat** np. o wybranej lekturze (prowadzenie lekcji)
- wskazuje **źródła** wykorzystanych **informacji**
- **współpracuje z zespołem projektowym**
- wyszukuje dodatkowe tekstów zgodne z tematyką rozdziału

I. Kryteria oceniania prac pisemnych:

Prace pisemne będą oceniane według klucza dołączonego do podręcznika *Myśli i słowa 7* (wyd. WSiP) – załącznik nr 1.

mgr Małgorzata (Mikołajczyk) Gajk

Małgorzata (Mikołajczyk)
Gajk